

1 Milyen körülmények között viheti gyermekét jogszerűen külföldre egy szülő a másik szülő hozzájárulása nélkül?

1.1. Először is hivatkozni kell a szülő-gyermek kapcsolatra vonatkozó szabályozásnak az Ausztriában 2013. február 1-jén hatályba lépett, a szülő-gyermek kapcsolatra és a személyek nevére vonatkozó szabályozás módosításáról szóló 2013. évi törvény (*Kindschafts- und Namensrecht-Änderungsgesetz 2013*) (BGBl I 2013/15) által elvégzett átfogó módosítására. E módosítás óta a tartózkodási helyre vonatkozó szabályokat az általános polgári törvénykönyv (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – ABGB*) 162. szakasza tartalmazza, jóllehet e szabályokat nem elszigetelten, hanem a szülő-gyermek kapcsolatra vonatkozó szabályozás egyéb rendelkezéseinek tágabb összefüggésében kell értelmezni.

1.2. Egy szülő mindenképpen a másik szülő hozzájárulása nélkül viheti a gyermeket külföldre akkor, ha a gyermeket külföldre vivő szülő egyrészt kizárólagos felügyeleti jogot kapott; másrészt, ha előre értesítette a másik szülőt; harmadrészt pedig, ha a másik szülő ezt követően nem tiltakozott kifejezetten észszerű időn belül, és nem kérte ennek megfelelően a bíróságtól a felügyeleti jog visszavonását vagy korlátozását. Ha a másik szülő a bírósághoz fordul, a bíróságnak döntenie kell arról, hogy jogszerű-e vagy sem a külföldre vitel. A tartózkodási hely áthelyezéséről szóló döntés biztosítása érdekében a bíróság a gyermekkel való kiutazást is megtilthatja (a peren kívüli eljárásról szóló törvény [*Außerstreitgesetz – AußStrG*] 107. szakasza (3) bekezdésének negyedik mondata).

A másik szülőnek figyelembe kell vennie a felügyeleti joggal nem rendelkező szülő által a külföldre költözést illetően tett nyilatkozatot, ha a nyilatkozatban kifejezésre juttatott kívánság jobban megfelel a gyermek mindenképpent álló érdekének.

Ha mindazonáltal a gyermek felett kizárólagos felügyeleti jogot gyakorló szülő nem értesítette a másik szülőt a tervezett költözésről – e szülő fontos kérdésekben köteles a másik szülőt értesíteni (az ABGB 189. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja, mindenképpen fontos kérdésnek minősül a külföldre költözés is) –, vagy a másik szülő erős tiltakozása ellenére költözik külföldre, ez (a másik szülő törvényes felügyeleti joga hiányában) nem jelenti a felügyeleti jognak a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló hágai egyezmény 3. cikke szerinti megsértését, hanem csak a szülők belső kapcsolatát szabályozó osztrák családjogi rendelkezések megsértését, ami (az egyszerű figyelmeztetéstől a felügyeleti jog átruházásáig terjedő) családjogi következményekkel járhat.

1.3. Ha mindkét szülő felügyeleti jogot kapott, amennyire csak észszerű és lehetséges, közös megegyezés alapján kell gyakorolniuk a felügyeletet (az ABGB 137. szakasza (2) bekezdésének utolsó mondata).

Különbséget kell tenni azon helyzetek között, a) amelyekben a gyermeket az a szülő viszi külföldre, akinek háztartásában a gyermekről többnyire gondoskodnak, és b) amelyekben a gyermeket a másik szülő viszi külföldre, akinek háztartásában ennél fogva nem többnyire gondoskodnak a gyermekről. Az a szülő, akinek háztartásában nem többnyire gondoskodnak a gyermekről, minden esetben jogellenesen jár el a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló hágai egyezmény 3. cikke értelmében véve. Azon szülő esetében, akinek háztartásában a gyermekről többnyire gondoskodnak, a jogi helyzet bonyolultabb:

Az ABGB 189. szakasza (1) bekezdésének a másik szülő fontos kérdésekben történő értesítésére vonatkozó – fent hivatkozott – első mondata akkor is alkalmazandó, ha mindkét szülő felügyeleti jogot kapott (az ABGB 189. szakaszának (5) bekezdése). Azzal kapcsolatban, hogy a felügyeleti jogot gyakorló másik szülő értesítésének elmulasztása az ABGB 189. szakasza (1) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett 189. szakasz (5) bekezdése szerint elegendő-e önmagában a felügyeleti jognak a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló hágai egyezmény 3. cikke szerinti megsértéséhez, a szakértői álláspontok megoszlanak. Az osztrák legfelsőbb bíróság a közelmúltban megerősítette ezt (6Ob 170/16t).

Azon szülő nyilatkozatát, akinek háztartásában nem gondoskodnak a gyermekről, e tekintetben is figyelembe kell venni, ha az abban kifejezésre juttatott kívánság jobban megfelel a gyermek mindenképpent álló érdekének. Függetlenül attól, hogy a felügyeleti jognak a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló hágai egyezmény szerinti jogellenes megsértésének tekintendő-e, az értesítés elmulasztása az osztrák családjogot sértő és a fent említett következményeket kiváltó magatartásnak minősülhet a belső kapcsolatban.

1.4. Ha mindkét szülő felügyeleti jogot kapott, anélkül, hogy megállapítást nyert volna, hogy melyikük háztartásában kell többnyire gondoskodni a gyermekről, be kell szerezni a másik szülő hozzájárulását. A másik szülő hozzájárulása hiányában az illetékes gyámügyi bíróság (*Pflegschaftsgericht*) döntése kérhető. Határozatában a bíróságnak mind a gyermek mindenképpent álló érdekét, mind a szülők erőszakkal szembeni védelemhez, szabad mozgáshoz és szakmai tevékenység szabad folytatásához való jogát figyelembe kell vennie (az ABGB 162. szakaszának (3) bekezdése). A szülők mindazonáltal e tekintetben is csak addig jogosultak a harmadik felekkel szembeni képviselőre, amíg a (gyermek tartózkodási helyének meghatározása terén fennálló) felügyeletet nem vonták meg tőlük véglegesen vagy ideiglenesen.

2 Milyen körülmények között szükséges a másik szülő hozzájárulása a gyermek külföldre viteléhez?

Mindenképpen szükség van a másik szülő hozzájárulására, ha a gyermeket külföldre vivő szülő vagy a) nem kapott felügyeleti jogot, vagy b) felügyeleti jogot kapott ugyan, de a gyermekről többnyire nem az ő háztartásában gondoskodnak.

Azokban az esetekben, amelyekben a) az a szülő, akinek háztartásában a gyermekről többnyire gondoskodnak, vagy b) a kizárólagos felügyeletet gyakorló szülő külföldre kíván költözni a gyermekkel, e szülőnek a belső kapcsolatban eleget kell tennie az ABGB 189. szakasza szerinti értesítési kötelezettségnek (lásd az 1. kérdésre adott választ), és figyelembe kell vennie az értesített szülő véleményét, ha az jobban megfelel a gyermek mindenképpent álló érdekének.

3 Amennyiben a másik szülő nem járul hozzá, hogy a gyermeket egy másik államba vigyék, bár erre szükség van, hogyan vihető a gyermek jogszerűen egy másik államba?

3.1. Ha mindkét szülő felügyeleti jogot kapott, anélkül, hogy megállapítást nyert volna, hogy melyikük háztartásában kell többnyire gondoskodni a gyermekről, a tartózkodási helyét a másik szülő hozzájárulása nélkül külföldre áthelyezni kívánó szülőnek az illetékes gyámügyi bírósághoz kell fordulnia. Az engedélyezésről szóló határozatában a bíróságnak mind a gyermek mindenképpent álló érdekét, mind a szülők erőszakkal szembeni védelemhez, szabad mozgáshoz és szakmai tevékenység szabad folytatásához való jogát figyelembe kell vennie (az ABGB 162. szakaszának (3) bekezdése).

3.2. Ha a gyermekkel külföldre költözni kívánó szülő egyáltalán nem kapott felügyeleti jogot, vagy ha a gyermekről többnyire nem az ő háztartásában gondoskodnak, e szülő a bíróságtól kérheti a másik szülő felügyeleti jogának visszavonását vagy korlátozását (és a felügyeleti jog rá történő – adott esetben

csak részleges – átruházását). Mindenekelőtt a felügyelet megvonásánál enyhébb intézkedésként a bíróság a törvény alapján szükséges hozzájárulási és jóváhagyási jogokat is megvonhatja, vagy ha az elutasítás nem indokolt, pótolhatja is a törvény alapján szükséges hozzájárulást vagy jóváhagyást (az ABGB 181. szakaszának (1) bekezdése).

3.3. Az a felügyeleti joggal rendelkező szülő, akinek háztartásában a gyermekről többnyire gondoskodnak, köteles értesíteni a másik szülőt és lehetőséget adni számára álláspontjának kifejtésére (az ABGB 189. szakasza), az értesítés és a hozzájárulás azonban nem feltétele a kiutazásnak.

4 Ugyanazok a szabályok vonatkoznak-e az ideiglenes külföldre vitelre (pl. nyaralás, orvosi ellátás) és a tartós letelepedés céljából történő külföldre vitelre? Adott esetben kérjük, mellékeljék a szükséges hozzájárulási formanyomtatványokat.

Közös felügyelet esetén a szülőknek, amennyire csak észszerű és lehetséges, az ideiglenes külföldre vitellel kapcsolatban is közös megegyezés alapján kell gyakorolniuk a felügyeletet (az ABGB 137. szakasza (2) bekezdésének utolsó mondata). E közös megegyezés bizonyítása azonban nem feltétele a kiutazásnak.

A közös megegyezés követelménye mindazonáltal teljesen jogszerűen figyelmen kívül hagyható például a külföldi nagyszülők spontán hétvégi meglátogatása esetén, ha a másik szülő egyébként sem szándékozott ezen időszakban kapcsolatot tartani a gyermekkel (ilyen esetben egyáltalán nem lenne észszerű közös megegyezést keresni).

Ugyanez vonatkozik azokra az esetekre, amelyekben a másik szülőt csak tájékoztatni kell (az ABGB 189. szakaszának (1) bekezdése), de a konkrét eset körülményeitől (pl. az utazás időtartamától, úti és egyéb céljától) függ, hogy fontos kérdésnek tekintendő-e egyáltalán az ideiglenes külföldre vitel.

Utolsó frissítés: 05/06/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.